

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00044&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00044. Лихоманка в осіб, які повернулись з мандрівки

Автор: Heli Siikamäki
Редактор оригінального тексту: Jukka Pekka Jousimaa
Дата останнього оновлення: 2017-02-16

Стислий довідник посібник 00004 [Illness in a traveller -...]

Основні положення

- Мандрівник може захворіти на таку саму хворобу, як і у себе в країні.
- Діарея мандрівників є найбільш частою інфекцією, що пов'язана з мандрівкою. Респіраторні інфекції посідають друге місце.
- Хвороби, що загрожують життю, такі як сепсис та малярія, повинні бути діагностовані та негайно ліковані. *Лихоманку у мандрівників, які повернулись з тропіків, особливо з тропічної Африки, слід розглядати як малярію поки інше не буде доведено.*
- Пацієнта слід одразу направити до більшої регіональної або університетської лікарні для екстреного обстеження. Якщо пацієнт лікується амбулаторно, то він/вона потребує спостереження.
- У разі необхідності проконсультуйтеся з місцевим інфекціоністом.

Діагностичні обстеження при лихоманці у мандрівників

- Якщо загальний стан хворого погіршується або якщо клінічне обстеження виявляє тривожні знахідки, такі як симптоми кровотечі, симптоми з боку центральної нервової системи, утруднене дихання, низький артеріальний тиск, печінкова чи ниркова недостатність,

важка анемія, тромбоцитопенія або агранулоцитоз або якщо за даними анамнезу існує можливість малярії, хворого слід негайно направити до лікарні.

- Виявляються та документуються наступні дані
 - точна історія подорожей в хронологічному порядку (місце призначення та розклад) за попередні 6 місяців або навіть роки, якщо симптоми тривалі
 - симптоми та час їх появи в хронологічному порядку
 - інфекційний контакт (незахищений сексуальний контакт, ін'єкції та переливання крові, укуси комах, укуси кліщів, контакти з тваринами, контакти з прісною водою, використання непастеризованих молочних продуктів
 - ліки та можливе лікування під час подорожі
 - профілактична вакцинація та її календар
 - профілактика малярії та її регулярність
 - наявність симптомів у можливих партнерів у подорожі
 - зловживання наркотичними речовинами та алкоголем.
- Ретельне клінічне обстеження включно з оглядом шкіри при гарному освітленні
- Лабораторне та рентгенологічне обстеження
 - Аналіз периферичної крові за допомогою тонкого мазка та товстої краплі для виявлення малярії. В найближчій лабораторії має бути досліджений щонайменше один мазок крові. Це дослідження має бути виконане навіть у якщо для підтвердження результатів мікроскопічного дослідження використовувався тест на визначення антигенів (швидкий тест). Якщо перший зразок негативний, дослідження ще одного зразку потрібно виконати через 4–6 годин і на висоті підйому температури тіла. Для виключення малярії необхідно щонайменше 3 або 4 негативних зразки.
 - Культура крові × 2
 - Загальний аналіз крові та вміст С-реактивного білку (СРБ) в плазмі
 - Вміст у плазмі АЛТ, лужної фосфатази та білірубін
 - Вміст у плазмі калію, натрію та креатиніну
 - Швидкий тест на грип за наявності респіраторних симптомів
 - Тест на ВІЛ

- Аналіз сечі
- Бактеріальна культура калу
- Рентгенографія органів грудної клітки
- Таблиця [табл. |T1] представляє захворювання, про які слід пам'ятати, згідно симптомів. Найбільш вірогідна причина (часто — не тропічне захворювання) представлена жирним шрифтом.
- Див. також таблиці [табл. |T2] і [табл. |T3].

Таблиця T1. Підказки щодо етіології фебрильного захворювання на основі клінічних симптомів (в приблизному порядку частоти)

Підказки з боку клінічної картини
<i>Інфекція легень</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Пневмонія [настанова L00122] [Пневмонія] 2. Грип [настанова L00015] [Грип] 3. Легіонельоз 4. — Лихоманка, головний біль, міалгія, порушення свідомості, біль в животі, діарея 5. Ку-гарячка 6. — Лихоманка, головний біль, міалгія, підвищення рівня печінкових ферментів 7. Меліоїдоз 8. — Гостра септична інфекція, щільний легеневий інфільтрат 9. Глибокий ендемічний мікоз [настанова L01048] [Глибокі ендемічні мікози] (гістоплазмоз, кокцидіомікоз, паракокцидіомікоз, бластомікоз) 10. — Території найвищого ризику: Північна, Центральна та Південна Америка 11. Легенева форма сибірки [настанова L00039] [Бактеріальні захворюванн...] 12. — Медіастиніт
<i>Лихоманка, загальні симптоми без локальних змін</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Малярія [настанова 00045] [Діагностика і лікування ...] 2. — Тромбоцитопенія, лейкопенія, підвищення рівнів СРБ та печінкових ферментів 3. Лихоманка Денге [настанова L00040] [Вірусні інфекції в тепло...] 4. — Тромбоцитопенія, лейкопенія, зниження рівня СРБ, підвищення рівня печінкових ферментів, часто — незначна шкірна висипка 5. Первинний ВІЛ [настанова L00018] [ВІЛ-інфекція] 6. — Тромбоцитопенія, лейкопенія, зниження рівня СРБ, підвищення рівня печінкових ферментів, можлива шкірна висипка 7. Тиф [настанова L00175] [Діареї, викликані мікроб...] 8. — Головний біль, сухий кашель, лейкоцитоз, незначно підвищений або нормальний рівень СРБ

Підказки з боку клінічної картини
<p>9. Плямиста лихоманка [настанова 00039] [Бактеріальні захворюванн...]</p> <p>10. — Шкірна висипка, незначно підвищений або нормальний рівень СРБ та лейкоцитів</p> <p>11. Лептоспіроз [настанова 00039] [Бактеріальні захворюванн...]</p> <p>12. — Симптоми нагадують грип, гепатит або менінгіт, в анамнезі контакт з прісною водою, підвищення вмісту лейкоцитів, СРБ та креатинкінази (КК)</p> <p>13. Гострий шистосомоз [настанова 01045] [Шистосомоз (більгарціоз)]</p> <p>14. — В анамнезі контакт з прісною водою, еозинофілія</p> <p>15. Бруцельоз [настанова 00039] [Бактеріальні захворюванн...]</p> <p>16. — Лімфаденопатія, гепатоспленомегалія, артрит, остеїт</p> <p>17. Вісцеральний лейшманіоз [настанова 01033] [Лейшманіоз]</p> <p>18. — Лімфаденопатія, гепатоспленомегалія, панцитопенія</p> <p>19. Поворотний тиф [настанова 00039] [Бактеріальні захворюванн...]</p> <p>20. — Повторювані епізоди лихоманки</p> <p>21. Трипаносомоз [настанова 01034] [Трипаносомоз]</p> <p>22. — В анамнезі — укуси мухи цеце в Африці та наявність шанкру</p>
Енцефаліт
<p>1. Герпетичний енцефаліт [настанова 00774] [Енцефаліт]</p> <p>2. Кліщовий енцефаліт Кумлінге [настанова 00774] [Енцефаліт]</p> <p>3. Японський енцефаліт [настанова 00040] [Вірусні інфекції в тепло...]</p> <p>4. Трипаносомоз [настанова 01034] [Трипаносомоз]</p>
Діарея
<p>1. Бактеріальні інфекції шлунково-кишкового тракту: ЕАКП (ентероагрегативна кишкова паличка), ЕПКП (ентеропатогенна кишкова паличка), ЕТКП (ентеротоксигенна кишкова паличка), Salmonella, Shigella, Campylobacter, Clostridium difficile, тощо [настанова 00043] [Гострі діарейні розлади ...]</p> <p>2. Паразитарні інфекції шлунково-кишкового тракту: амєбіаз [настанова 00944] [Амєбіаз], лямбліоз [настанова 00026] [Лямбліоз (жіардіаз)], криптоспоридоз [настанова 00027] [Криптоспоридоз]</p> <p>3. Гепатити, власне гепатит А та Е [настанова 00216] [Вірусний гепатит]</p> <p>4. Малярія [настанова 00045] [Діагностика і лікування ...]</p>
Жовтяниця
<p>1. Алкогольний гепатит</p> <p>2. Вірусний гепатит [настанова 00216] [Вірусний гепатит]</p> <p>3. Малярія [настанова 00045] [Діагностика і лікування ...]</p>

Підказки з боку клінічної картини
<ol style="list-style-type: none"> 4. Епштейн — Барр вірусна інфекція [настанова 00014 Мононуклеоз] 5. Цитомегаловірусна інфекція 6. Тиф [настанова 00175 Діареї, викликані мікроб...] 7. Лептоспіроз [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...] 8. Ку-гарячка [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...]
Делірій
<ol style="list-style-type: none"> 1. Енцефаліт [настанова 00774 Енцефаліт] або менінгіт [настанова 00773 Менінгіт у дорослих] 2. Малярія [настанова 00045 Діагностика і лікування ...] 3. Будь-яка септична інфекція [настанова 00005 Сепсис] 4. Зловживання наркотичними речовинами чи алкоголем 5. Мефлокін використовується для профілактики малярії
Геморагічний діатез
<ol style="list-style-type: none"> 1. Геморагічна лихоманка Денге [настанова 00040 Вірусні інфекції в тепло...] 2. — Тромбоцитопенія, лейкопенія, підвищення рівня печінкових ферментів, шкірна висипка 3. Жовта лихоманка [настанова 00040 Вірусні інфекції в тепло...] 4. — В анамнезі — перебування у тропічній Африці і Південній Америці 5. Геморагічні лихоманки Ебола, Марбург, Ласса, Крим-Конго [настанова 00040 Вірусні інфекції в тепло...], не вакциновані 6. — В анамнезі — перебування в ендемічній зоні протягом попереднього 21 дня та тісний контакт з хворою людиною чи твариною 7. — При геморагічній лихоманці Крим-Конго: укус кліща

Таблиця Т2. Лихоманки, що виникають в тропіках

Лихоманки, що виникають в тропіках
Часті та ендемічні на великих територіях
<ul style="list-style-type: none"> • Малярія [настанова 00045 Діагностика і лікування ...] • Лихоманка Денге [настанова 00040 Вірусні інфекції в тепло...] • Черевний тиф [настанова 00175 Діареї, викликані мікроб...] • Вірусний гепатит [настанова 00216 Вірусний гепатит] • ВІЛ-інфекція [настанова 00018 ВІЛ-інфекція] • Сифіліс [настанова 00255 Сифіліс] • Туберкульоз [настанова 00126 Діагностика туберкульозу]
Рідкісні захворювання, що виникають на великих територіях

Лихоманки, що виникають в тропіках	
<ul style="list-style-type: none"> Рикетсіози [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...] Амебний печінковий абсцес [настанова 01032 Амебний абсцес] Бруцельоз [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...] Шистосомоз [настанова 01045 Шистосомоз (більгарціоз)] Токсоплазмоз [настанова 00025 Токсоплазмоз] Лептоспіроз [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...] Філяріоз [настанова 01044 Філяріоз] 	
Рідкісні захворювання, що виникають на обмежених територіях	
<ul style="list-style-type: none"> Меліоїдоз Вісцеральний лейшманіоз [настанова 01033 Лейшманіоз] Поворотний тиф [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...] Трипаносомоз [настанова 01034 Трипаносомоз] Поліомієліт [настанова 00777 Поліомієліт та постполіо...] Чума [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...] Геморагічні лихоманки [настанова 00040 Вірусні інфекції в тепло...] Жовта лихоманка [настанова 00040 Вірусні інфекції в тепло...] 	

Таблиця ТЗ. Інкубаційні періоди деяких лихоманок, виникнення яких можливе у мандрівників

Інкубаційний період	Захворювання
Короткий інкубаційний період (менше 7 днів)	Діарея мандрівників [настанова 00043 Гострі діарейні розлади ...]
	Лихоманка Денге й інші арбовірусні інфекції [настанова 00040 Вірусні інфекції в тепло...]
	Грип [настанова 00015 Грип]
Середня тривалість інкубаційного періоду (менше 21 дня)	Малярія [настанова 00045 Діагностика і лікування ...]
	Кір [настанова 01014 Кір, епідемічний паротит...]
	Гепатит А [настанова 00216 Вірусний гепатит]
	Рикетсіози ¹ [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...]
	Черевний тиф [настанова 00175 Діареї, викликані мікроб...]
	Лептоспіроз [настанова 00039 Бактеріальні захворюванн...]
<ol style="list-style-type: none"> Зазвичай менше 10 днів Симптоми можуть виникати через місяці або навіть роки після інфікування 	

Інкубаційний період	Захворювання
	Геморагічні лихоманки [настанова 00040] Вірусні інфекції в тепло...]
Тривалий інкубаційний період (більше 21 дня)	Малярія ² [настанова 00045] Діагностика і лікування ...]
	Вірусні гепатити (А, В, С, D, Е) [настанова 00216] Вірусний гепатит]
	Амебний печінковий абсцес [настанова 01032] Амебний абсцес]
	Гостра ВІЛ-інфекція [настанова 00018] ВІЛ-інфекція]
	Вторинний сифіліс [настанова 00255] Сифіліс]
	Бруцельоз [настанова 00039] Бактеріальні захворюванн...]
	Туберкульоз ² [настанова 00126] Діагностика туберкульозу]
	Гострий шистосомоз [настанова 01045] Шистосомоз (більгарціоз)]
	Вісцеральний лейшманіоз [настанова 01033] Лейшманіоз]
<p>1. Зазвичай менше 10 днів</p> <p>2. Симптоми можуть виникати через місяці або навіть роки після інфікування</p>	

Пов'язані ресурси

- Інші Інтернет-ресурси [пов'язані 00274] | Fever in a returning tra...]
- Література [пов'язані 00274] | Fever in a returning tra...]

Джерела інформації

- R1. Siikamäki HM, Kivelä PS, Sipilä PN et al. Fever in travelers returning from malaria-endemic areas: don't look for malaria only. J Travel Med 2011;18(4):239-44. [PubMedID|21722234]
- R2. Wilson ME, Freedman DO. Etiology of travel-related fever. Curr Opin Infect Dis 2007;20(5):449-53. [PubMedID|17762776]
- R3. Wilson ME, Weld LH, Boggild A et al. Fever in returned travelers: results from the GeoSentinel Surveillance Network. Clin Infect Dis 2007;44(12):1560-8. [PubMedID|17516399]
- R4. Bottieau E, Clerinx J, Schrooten W et al. Etiology and outcome of fever after a stay in the tropics. Arch Intern Med 2006;166(15):1642-8. [PubMedID|16908798]
- R5. Freedman DO, Weld LH, Kozarsky PE et al. Spectrum of disease and relation to place of exposure among ill returned travelers. N Engl J Med 2006;354(2):119-30. [PubMedID|16407507]
- R6. D'Acromont V, Ambresin AE, Burnand B et al. Practice guidelines for evaluation of Fever in returning travelers and migrants. J Travel Med 2003;10 Suppl 2():S25-52. [PubMedID|12740187]

Стислі огляди рекомендацій

- [Посібник 00004](#). Illness in a traveller - Quick Reference.

Настанови

- [Настанова 00122](#). Пневмонія.
- [Настанова 00015](#). Грип.
- [Настанова 01048](#). Глибокі ендемічні мікози.
- [Настанова 00039](#). Бактеріальні захворювання у теплому кліматі.
- [Настанова 00045](#). Діагностика і лікування малярії.
- [Настанова 00040](#). Вірусні інфекції в теплому кліматі.
- [Настанова 00018](#). ВІЛ-інфекція.
- [Настанова 00175](#). Діареї, викликані мікробами.
- [Настанова 01045](#). Шистосомоз (більгарціоз).
- [Настанова 01033](#). Лейшманіоз.
- [Настанова 01034](#). Трипаносомоз.
- [Настанова 00774](#). Енцефаліт.
- [Настанова 00043](#). Гострі діарейні розлади у мандрівників.
- [Настанова 00944](#). Амебіаз.
- [Настанова 00026](#). Лямбліоз (жіардіаз).
- [Настанова 00027](#). Криптоспоридоз.
- [Настанова 00216](#). Вірусний гепатит.
- [Настанова 00014](#). Мононуклеоз.
- [Настанова 00773](#). Менінгіт у дорослих.
- [Настанова 00005](#). Сепсис.
- [Настанова 00255](#). Сифіліс.
- [Настанова 00126](#). Діагностика туберкульозу.
- [Настанова 01032](#). Амебний абсцес.
- [Настанова 00025](#). Токсоплазмоз.
- [Настанова 01044](#). Філяріоз.
- [Настанова 00777](#). Поліомієліт та постполіомієлітний синдром.

- [Настанова 01014](#). Кір, епідемічний паротит і краснуха (КПК).

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00044 Ключ сортування: 002.002 Тип: EBM Guidelines

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-02-16

Автор(и): Heli Siikamäki Автор(и) попередніх версій статті: Hannu Kyrönseppä Редактор(и): Jukka Pekka Jousimaa
Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: Kristian Lampe Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd
Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines Infectious diseases

Ключові слова індексу

mesh: Ulcer mesh: rose spots mesh: Encephalitis mesh: pustules mesh: necrotic pustule mesh: Ecchymosis
mesh: Fever mesh: Malaria mesh: Brucellosis mesh: Travel mesh: Leptospirosis mesh: Q Fever
mesh: incubation period mesh: Skin Manifestations mesh: maculopapular rash mesh: Rickettsia Infections mesh: Jaundice
mesh: pulmonary anthrax mesh: Urticaria mesh: Meningitis mesh: Diarrhea mesh: Leprosy mesh: Typhoid Fever
mesh: Legionellosis mesh: Dengue mesh: Erythema Chronicum Migrans mesh: Hemorrhagic Disorders
mesh: Trypanosomiasis mesh: Tropical Climate mesh: Hemorrhagic Fevers, Viral mesh: Relapsing Fever mesh: Confusion
mesh: Leishmaniasis, Visceral mesh: Schistosomiasis mesh: Hemorrhage mesh: Hematuria icpc-2: A03 icpc-2: A73
speciality: Infectious diseases